

Emlékezés Wald Bélára

(1904–1960)

Száz éve született Wald Béla, a neves röntgenológus, az Onkológiai Intézet első igazgatója és tudományos vezetője. Szegény polgári család gyermekeként élt Budapesten, édesapja korán elhunyt. Öt fiú neveltetésének gondja édesanyjára várt, s csupán Béla végezhetett egyetemet. Az első világháborút követően, a numerus clausus miatt, nem jutott számára hely hazai egyetemen, ezért Bécsben végezte orvosi tanulmányait. Rendkívül szorgalmas és gyors felfogású volt, medikus korában már gyakornok volt a kórtani intézetben. 1928-ban avatták orvosná, majd hazajött, hogy továbbképezhesse magát, és segítsen a család fenntartásában. A zsidókórház röntgenosztályán sikerült állást kapnia, ahol Weiss Ármin és később a magyar radiológia egyik úttörője, Bársony Tivadar mellett dolgozott. Közben délutánonként Holló Gyula mellett a Charité poliklinikán foglalkozott a tébécékezelés kérdéseivel.

A kórház röntgenosztályán szoros barátságba került a nála néhány évvel idősebb Weil Emillel, akinek hatása alatt szocialista beállítottságúvá fejlődött. Tüdőszűrő állomást rendezett be az Aréna úton az Építőmunkások Szakszervezetében, s ott díjmentesen vizsgálta és kezelte a munkásokat.

1932-ben őrizetbe vették, majd sokáig rendőri megfigyelés alatt tartották.

1933-ban Bársony Tivadar került a röntgenosztály élére, aki a gerincoszlop felvételi technikáját új röntgenológiai eljárásokkal fejlesztette, és a mellkasi röntgenvizsgálatokról szóló dolgozataival európai hírnév lett. Bársony kiváló oktató volt, a szakma és a betegek szeretetére tanította a fiatal orvost.

1938-ban kórházi állását megszüntették, és családjával kivándorolt Hollandiába, ahol a Philips gyárban vállalt munkát, mint röntgenszakértő, és díjmentesen dolgozott az amszterdami klinikán.

1940-ben a németek Hollandiát is megszállták, és Wald Béla ismét menekülni kényszerült, visszatért hazájába, ahol már érvényben voltak a zsidótörvények. Rövid ideig magánorvosként dolgozott, majd 1944-ben munkaszolgálatra hívták be a János Kórházba. Itt érte a felszabadulás, amely tehetségének és alkotóképességének kibontakozását jelentette.

Megújult erővel vett részt az Orvos-Egészségügyi Szakszervezet megalapításában. A röntgenszakkörpárt főtitkáráként megindította az egyes szakkörök munkáját. Rövid ideig régi munkahelyén dolgozott, majd az Eötvös Loránd Rádium és Röntgen Intézetben kinevezték osztályvezető főorvosnak.

Az intézet, amelynek feladata a daganatos betegek sugárterápiás ellátása volt, 1936-ban alakult és első igazgató főorvosa Manninger Vilmos lett, akit 1938-ban a sugárfizikai tudású radiológus, Czunft Vilmos váltott fel. Az intézetben a klinikai osztályok mellett egy sugárfizikai laboratóriumot is létesítettek korszerű technikai felszereléssel. 1944-ben, az orosz hadsereg közeledtével, Nyugatra viték az intézet diagnosztikai és terápiás gépeit, Czunft Vilmos azonban megmentette az intézet tulajdonában levő 1500 milligrammnyi rádiumot. Ő lett az orvostudomány egyik tragikus hőse, mivel a rádiumtól sugárbetegséget kapott, és elkeseredésében önként vetett véget életének. Az intézet akkor még szervezetenként a Rókus Kórházhoz tartozott, de Wald Béla olyan önálló intézet alapítására törekedett.

Dr. Alexander Emed 1922-ben született egy borsodi kis faluban. 1940-ben Miskolcon érettségizett a Református Lévy József Gimnáziumban. A II. világháború idején munkaszolgálatos volt, majd 1945-ben kezdte el orvosi tanulmányait Budapesten, amelyet Németországban fejezett be 1950-ben. 1951-től él Izraelben, és 65 éves koráig gyermekgyógyászként dolgozott. Nyugdíjba vonulása óta orvostörténettel foglalkozik, az Orvosi Hetilapban és a *Legge Artis Medicinae*-ben több magyar vonatkozású történeti írása jelent meg.

dezt, amely a rák elleni mozgalom központja lesz. Fáradhatatlan szervezőmunkát végzett egy még ismeretlen, új orvosi szakma, az onkológia elfogadtatásáért. A Magyar Tudományos Akadémia 1950. november 27-én először tűzte napirendre az onkológiai szervezés, ellátás és kutatás kérdéseinek összefoglaló tárgyalását.

Wald Béla fáradozásait siker koronázta: 1952-ben az Egészségügyi Minisztérium határozata alapján a Rádium és Röntgen Intézet előbb a Siesta Szanatóriumba költözött át, majd Országos Onkológiai Intézet néven állandó helyet kapott a régi Postás Kórházban, a Ráth György utcában, ahol ma is működik.

Az intézet hét klinikai fekvőbeteg-osztályból állt, amelyekhez megfelelő laboratóriumok kapcsolódtak. 1954-ben alakult meg az Onkopatológiai Kutató Intézet, amelyik gondoskodott a proszektori és hisztopatológiai ellátásról is.

Wald Béla a szervezési tevékenység mellett tovább végezte a napi gyakorlati munkát, és állandóan foglalkozott tudományos témákkal is.

Számos cikke jelent meg a hazai és külföldi lapokban. Monográfiája, „Tanulmányok a szívárnyékról” és más közleményei alapján 1948-ban magántanári habilitációt nyert, majd 1953-ban az orvostudományok kandidátusa lett.

Javaslatot tett az Akadémiának egy tankönyv szerkesztőbizottságának kijelölésére. Ez meghallgatásra talált, és az ő szerkesztésében jelent meg az „Onkológia I. Általános rész” című könyv. Ez a könyv magyar nyelven először dolgozza fel a daganatos betegségeket.

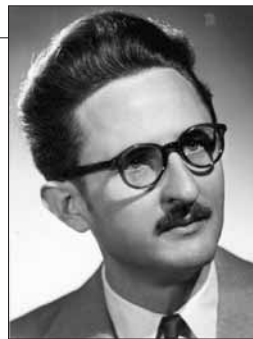
Élete végéig, 1960-ig irányította az Országos Onkológiai Intézetet.

dr. Alexander Emed

Haifa, Einsteint str. 127. Izrael

IN MEMORIAM

Dr. Berek László

Életének 79. évében, 2004. november 3-án, váratlanul elhunyt dr. Berek László, kedves idős barátunk, radiológuskollégánk.

Berek László 1950-ben végzett a Szegedi Orvostudományi Egyetemen, majd 1957-ben belgyógyászatból, 1961-ben radiológiából tett szakvizsgát. 1973-ban lett az orvostudomány kandidátusa. Előbb belgyógyászként, majd 1958-tól 1961-ig a szegedi Röntgenklinika tanársegédeként dolgozott. 1962–63-ban a budapesti Vámos Ilona Ápolónőképző Iskola vezetője, majd 1963-tól 1976-ig a Semmelweis Orvostudományi Egyetem Ortopédiai Klinikáján a Röntgen Osztály vezetője, 1977-től 1986-ig az Országos Reumatológiai és Fizioter-

rápiás Intézet Röntgen Osztályának vezető főorvosa volt. 1986-tól 1989-ig a tripoli Salahuddin Egyetem Röntgen Osztályának vezetőjeként dolgozott.

Tudományos érdeklődése középpontjában a csontok és ízületek radiológiai vizsgálata állt, jelentős eredményeket ért el a csontfejlődési és -növekedési zavarok, illetve egyéb csontelváltozások kutatása terén. Számos előadás mellett 45 magyar és idegen nyelvű közlemény szerzője. Emlékezetes munkája a Szántó András és Sillár Pál kollégákkal közösen írt, a Magyar Radiológiában 1968-ban megjelent, a dekompresziós vállízületi elváltozások artrográfijáról szóló dolgozata, illetve „A thymusfunctio és a skeletalis növekedés

kapcsolatának kísérletes vizsgálata” című kandidátusi értekezése. Tudományos-oktatói tevékenységének részeként 1969–70-ben az utrechti orvosi radiológiai intézet vendégkutatója, 1974–76-ban a tromsöi egyetem röntgenklinikájának vendégprofesszora volt. Tagja volt a Magyar Radiológusok Társasága mellett számos más tudományos társaságnak is.

Dr. Berek László 2000-ben vette át aranydiplomáját. Hajlott kora ellenére mindvégig figyelemmel kísérte szakmánk, ezen belül megkülönböztetett

érdeklődéssel az anyaintézményének tekintett szegedi radiológiai klinika életét. Szakmai, tudományos és társasági rendezvényeink elmaradhatatlan, lelkes, fiatal kollégákat is megszegyenítően tájékozott és érdeklődő résztvevője, és így a legtöbb hazai radiológus jó ismerőse volt.

Családja mellett gyászolja őt a magyar radiológusok közössége, a Magyar Radiológusok Társasága és a Radiológiai Szakmai Kollégium is. Emlékét megőrizzük.

dr. Palkó András

HÍREK

MEGALAKULT A MAGYAR RADIOLÓGIA ÚJ SZERKESZTŐBIZOTTSÁGA

A Magyar Radiológusok Társasága vezetőségének határozata alapján *dr. Lombay Béla* újabb négy évre főszerkesztői megbízást kapott társaságunk folyóiratának irányítására. Az új szerkesztőbizottság 2005. január 13-án, Budapesten, a Radiológiai Klinika könyvtárában megtartotta alakuló ülését.

A régi-új főszerkesztő áttekintette az elmúlt négy év tanulságait és ismertette az új szerkesztőbizottság és a rovatvezetők névsorát (lásd az első oldalon), továbbá elmondta a következő évekre vonatkozó főbb terveit). *Németh Éva* szerkesztő a *Literatura Medica* Kiadó részéről szintén értékelte megjelent lapszámainkat, és vázolta a szerkesztési gyakorlatban követett irányelveket a nemzetközi követelmények tükrében.

Számos értékes, megfontolandó javaslat és észrevétel hangzott el az ülésen. Néhány ezek közül: több neuroradiológiai közlemény szükséges; színvonalas, külföldről küldött dolgozat közlése emelhetné a lap szakmai presztízsét; októberben adjunk értékelést a 20 éve megrendezésre kerülő Soproni

Ultrahang Napokról; revízióra szorul a közlemények értékelése és díjazása.

Az anyanyelven történő másodközlésről is érdekes eszmecsere alakult ki: hasznos lenne, ha a magyar radiológusok angol vagy más idegen nyelvű közleményeinek magyar változata is olvasható lenne a Magyar Radiológiában, természetesen az idevágó szabályok betartásával. Szívesen közölnénk több rövid esetismertetést, a szekcióüléseken gyakran hallható, kiváló, közlésre érdemes kazuisztikák közül.

Növekvő számú rendezvényünkről a tagság egyre inkább honlapunkról (www.socrad.hu) tájékozódhat, amelynek folyamatos frissítéséről, karbantartásáról a honlap szerkesztője *Bágyi Péter* gondoskodik.

Reméljük, a Magyar Radiológia szerkesztői és rovatvezetői a következő években is tartalmas és mind színvonalasabb folyóiratot adhatnak az olvasók kezébe. Számítunk kollégáink megtisztelő figyelmére, valamint szerzőink és lektoraink értékes közreműködére. Mint eddig is, a következőkben is érdeklődéssel várjuk olvasóink véleményét, ötleteit.

dr. Harkányi Zoltán
főszerkesztő-helyettes